

לענדה בוקר!

רצוף ומורטיעצבים, לשמור על שווימשקל וחושמציאותי.

★ ★ ★

עשריםיושש שנות שלטון של דויד בןגוריון לא היו שנים רגילות. גם כאשר ירש את מקומו של חיים אלולורוב הגאוני כיושב־ראש ההנהלה הציונית, כבר היה דויד בןגוריון עסקן מפלגתי עמוס נסיון, שיכול היה להביט אחורה על 30 שנים של מאבקים פוליטיים. העולם השתנה מאד מן הרגע שדויד בןגוריון עלה לארץ ועד לרגע שהגיע לדרגת ראש־ממשלה ציוני. הוא השתנה עוד הרבה יותר מאז ועד היום.

כאשר הגיע בןגוריון לשלטון, לא חלם איש, זולת קומץ משוגעים לדבר, על פצצות אטום ומימן. העולם הערבי היה מחולק בין ציבים עליונים קולוניאליים. הולאנד היתה מעצמה עולמית, ציכוסלובקיה היתה מדינה חשובה מאד, בריטניה שלטה על הגלים. הלב היהודי המה בלבב סנימה בחלמו כי איפעם יהיה בול יהודי, מטבע יהודי, חייל יהודי, שר יהודי.

האם אפשר בכלל לדרוש מאדם בן 73 שישנה מדי שנה את מושגיו היסודיים? האפשר לדרוש ממנו להתאים את עצמו באופן רצוף לתנאים המשתנים במהירות מסחררת? האפי שר לקוות כי אחרי 26 שנים של אחריות מעיקה ואוכלת־כוחות יגש לבטיות חדשות ברעננות הרוחנית של גבר בן 30 או 40?

היש פלא בכך שאחרי כל זה הולכים ומתרבים המקרים של אבדן־עשתונות, של חוסר־אחריות, של זלזול בכל העולם? היפלא כי בנאום שנשא השבוע מנה דויד בןגוריון את כל התפקידים של העשור הבא, ופשוט שכת לציין את התפקיד העיקרי לעשר השנים הבאות — השגת השלום בין ישראל והעולם הערבי?

★ ★ ★

כמה פעמים עוד נקריב שצירימלעזאול כדי לחסות על רגעי־החולשה של האיש הנושא באחריות? כמה האפשר לדרוש בכלל חוש מציאותי מאדם אשר במשך 26 שנים לא נסע באוטובוס, לא דיבר אל אדם כאיש אל רעהו, לא שמע כמעט אלא דברי חנופה של אנשי־כ"כ שסיסרו ודיחחו לו את אשר רצה לשמוע ומנעו מעיניו כל דבר ש־היה בו כדי לגרום לו צער ולוועזע את דעותיו הקדומות? כראש־ממשלה, ונסוג לכסה־הנשיאות אשר הוא (למרות כל

פעמים עוד נמנה ועדות־חקירה מצחיקות כדי להוכיח שדויד בןגוריון בסדר? כמה פעמים עוד יכונס קהל של אלפים (ולעתים מאונס, כמו בכנס קצינים) כדי לשמוע ארוכות מפי דויד בןגוריון כי דויד בןגוריון צדק בשנת 1951 או 1934 או 1925?

יתכן כי דויד בןגוריון אינו עיוף מן השלי־מון. אולם השלטון עיוף מדויד בןגוריון.

לשניהם מגיע מעט נופש, מעט מנוחה איש מרעהו. השבוע הכריז קונראד אדנאור כי הוא מתפטר מתפקידו כראש־ממשלה, ונסוג לכסה־הנשיאות אשר הוא (למרות כל ההכחשות) תפקיד ייצוגי גרידא. אדנאור אמנם קשיש מבןגוריון ב־10 שנים, אולם הוא היה רק 10 שנים בשלטון — 16 שנה פחות מדויד בןגוריון.

האין זאת דוגמה שכדאי לחקות אותה? בישראל אין פתרון קל לראש־ממשלה מתפטר. כס־הנשיאות אינו פנוי. גם אין אפשרות, כמו בבריטניה, להעניק למדינאי זקן ובעל־זכויות תואר של לורד (ללא זכות הורשה). אולי חבל שאין לנו מלכה שתוריד את חרבה על כתפיו של דויד בןגוריון, לורד סיני.

אולם למען אלוהים, למען המדינה ולמען שמו ההיסטורי של דויד בןגוריון: שכנעו את האיש לפרוש לצריפו בשדה־בוקר! יתחר נא על מקומו ברשימת המועמדים לכנסת הרביעית ויודיע ששוב לא ישתתף בכל ממשלה שהיא!

יהיה זה מעשה יפה אם הכנסת הרביעית תחליט ביומה הראשון להעניק לו ביד רחבה פנסיה לכל ימי חייו. בבוא היום מובטח לו מקומו כנשיא המדינה. יעניק לו אלוהים חיים ארוכים, כך שיספיק להעלות על הכתב את כל אשר עם לבו.

חייל טוב צריך לדעת מתי לסגת. נסוגה בכבוד מחר עוד תציל את אגדת בןגוריון. אך שוב אגדה לא תישאר בחיים, לא לעתיד הקרוב ואף לא למען ההיסטוריה. אם ישתכנע האורח הישראלי בהדרגה כי ראש הממשלה של חש"ח הפך לעובר־בטל קשיש.

למען דויד בןגוריון — אנא, שכנעו אותו לפרוש!

יגיד דברים שאין הוא אחראי להם. דברים שיוגרמו למדינה נזק אשר לא יתוקן גם כאשר תבוא למחרת־היום ההכחשה הבלתי־נמנעת.

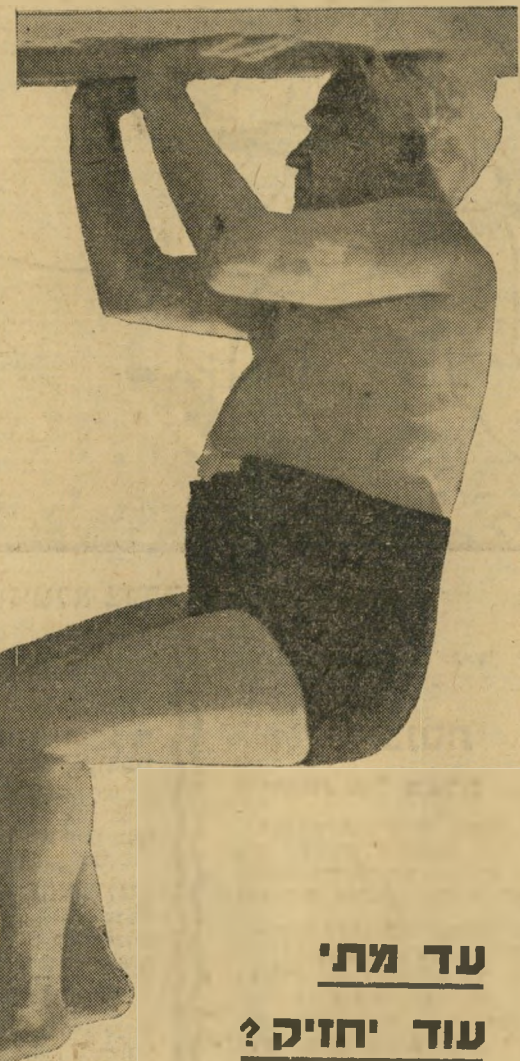
★ ★ ★

הכה נגיד את הדברים אשר אנשים כה רבים חושבים בהסתר לבם בימים אלה: **דויד בןגוריון זקוק למנוחה, ראוי למנוחה.** האיש הוא בן 73.

הוא הגיע לשלטון העליון, כראש־הממשלה של התנועה הציונית, בשנת 1933 — ומאז הוא מכהן בתפקיד ראש הממשלה ללא הפסק, מלבד האינטרמצו ההיתולי של שדה־בוקר.

26 שנים של שלטון רצוף הן תקופה ארוכה, ארוכה.

כאשר הגיע לשלטון העליון, בשנת 1933, היה דויד ד. אייזנהואר רבי־סרן בלתי־ידוע בצבא ארצות־הברית. תארו־לך מקמילן היה עסקן קטן במפלגת־השמרנים הבריטית. שאל דהגול היה קצין בינוני חסר־חשיבות בצבא הצרפתי. ניקיטה

עד מתי עוד יחזיק?

כרושצ'וב היה עסקן עירוני במוסקבה. גמאל עבד אל־נאצר היה תלמיד. המלך חוסיין לא נולד עדיין.

מכל האנשים ששלטו במדינות העולם עת קיבל דויד בןגוריון על עצמו את "האחריות העליונה" לעניני המדינה בדרך, לא שרדו היום בעולם אלא קומץ רודנים קשישים — ליאניוס טרוחילו המגואליבדם ברפובליקה הדומיניקאית, ציאנק קיי־שק מוכה־הגורל בפורמוזה, אנטוניו סאלאואר הריאקציוני בפורטוגל.

דויד בןגוריון הוא אדם מוכשר מאד מהרבה בחינות. אולם אין הוא אדם עליון. היה זה גם אילו יבול היה, אחרי 26 שנים של שלטון

והי קריאת ס.א.ס. לכל מערציו ואוהדיו ומוקיריו של דויד בןגוריון במדינה —

לכל אותם המאמינים כי על דויד בןגוריון לתפוס מקום נכבד בהיסטוריה של ישראל —

לכל אותם הסבורים כי פולחן־גיבורים דרוש כדי לקיים את המוראל הלאומי —

לכל אותם האוהבים את האיש ודורשים את טובתו — **הצילו את דויד בןגוריון מידי של דויד בןגוריון!**

אל תתנו לו לשבור ביד אלימה את האגדה של עצמו!

הורידו את המפך לפני שיהפוך לקלם לעיני הקהל שהרע לקראתו תמול־ששום!

★ ★ ★

עוד טריים בזכרון נאומי המפורסמים של ביגיי, שתרמו תרומה כה מכרעת להפסקת העליה מרומניה ומן הגוש המזרחי כולו.

ביגיי לא רק נאם על עליית המליונים מברית־המועצות ועל עליית מאות האלפים מרומניה. אחרי שנאם את הדברים, ואחרי שהודפסו שחור על גבי לבן בעשרות עתונים בעולם ובארץ, טען בתוקף שלא אמר מה שאמר — מפני שלא הזכיר את שמן המפורש של ברית־המועצות ורומניה, אלא הסתפק ברמזים שהיו מובנים לכל תנוע.

אם טענה זו כנה (ומי ירצה להאמין כי ראשי־הממשלה משקר?) הרי אין מנוס מן המסקנה כי דויד בןגוריון סמך על התחכמות ילדותית בענין שהוא בגדר פיקוח נפש, הנוגע לגורלם של מיליוני יהודים.

לא משגה, לא טעות בשיקול — אלא חוסר שיקול. כל אדם יכול לאבד לשעה קלה את עשתונותו — כך חשבו רבים והתכוננו לסלוח. והנה בא המקרה השני: פרשת הודעת־הגיוס ומה שקרה בעקבותיה.

ראש־הממשלה הודה שהסכים מראש לשידור קריאות־גיוס, אך הכחיש שהסכים לסגנון בו שודרה הודעה זו. האם לא הבין כי כל שידור של גיוס ברדי, גם בסגנון פחות מוגזם, היה מוכרח לעורר בהלה בינלאומית, ליצור מתיחות צבאית על הגבול ולטפח אחירת־מלחמה בארץ? מדוע לא ציחה ראש־הממשלה להזהיר מראש את המדינה ואת העולם לקראת השיטה החדשה — כפי שמוהירים את אורחי ישראל לפני כל ניסוי קטן של צופרים?

אחרי שהסכים לשיטה מבחילה (ובלתי־נחוצה) זו השאיר בידי פקודיו את ההחלטה מתי לשרר ואיך לשרר — ועתה הוא מגולל עליהם את האחריות למעשה שהוא בתחום אחריותו הישירה של השר.

ושוב ניתן לאורח לבחור: או שראש־הממשלה לא אמר אמת והודעת־הגיוס היתה בכל זאת מתוכננת על־ידו למטרות פוליטיות פנימיות וחיצוניות — או שאיבד את השליטה על הנעשה מסביבו ואינו מבין עוד את משמעות החלטותיו ותוצאותיהן הסבירות?

אין די בשעירים לעזאזל כדי לפלק את המועקה שנוצרה בלב האזרח הנאמן ובר־הדעת.

אולם גם כל זה לא הספיק. ראש־הממשלה הוסיף נימה נוספת, שיצרה פרשה חדשה. בין שאר התירוצים שלו, הסביר כי היה עסוק בהתיעצות חשובה וחיונית לרגל ליקויים חמורים שנתגלו לו במוסר של צה"ל.

שוב עמד האורח נדהם, היה מוכן לגילויים הנוראים ביותר, ורק כעבור כמה ימים הסתבר כי אותו ליקוי נורא, אותה הידרדרות מוסרית שבגללה ויתר ראש־הממשלה על הטיפול בפרשת־הגיוס — לא היתה אלא דיוח כוזב של סגן־משנה אחד, שעבר את הגבול וניסה לטשטש זאת.

ראש־הממשלה שוב הכחיש את עצמה, שוב טען שלא הובן כראוי. אולם האדם הנורמלי, המצוייד רק בהגיון רגיל, אינו יכול עוד להתעלם מן החשש הבלתי־נעימים כי משהו התערער בדרך־המחשבה ובצורת־ההתבטאות של דויד בןגוריון.

זה מכבר יודעים העתונאים כי עוזריו המקוריים של ראש־הממשלה מנסים לצמצם את מגעו עם העתונות הזרה, מפאת חשש מפני תוכן הדברים שהוא עלול להפליט ברגע של התלהבות. עתה חושש גם האזרח הפשוט מפני כל נאום חדש של ראש־ממשלתו — שמא